

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16Co/61/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6624201358
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 07. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alexander Mojš
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2025:6624201358.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Alexandra Mojša a sudcov JUDr. Ivica Hanuskovej a JUDr. Dušana Kucbela, v spore žalobcu: Ronald Ivan, narodený XX.XX.XXXX, trvale bytom A. B. XXXX/XX, XXX XX C., zastúpený: JUDr. Ondrej Szilágyi, advokát, IČO: 37 998 528, so sídlom Dr. Vodú 2, 984 01 Lučenec, proti žalovanému: Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, 812 72 Bratislava, IČO: 00 151 866, o zaplatenie 6.483,40 Eur, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Lučenec č. k. 13C/15/2023 zo dňa 08.07.2024, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi z titulu náhrady nemajetkovej ujmy sumu 6.483,40 Eur v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia a zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100 % .

2. Žalobou podanou dňa 14.03.2024 bol uplatnený nárok žalobcu na zaplatenie nemajetkovej ujmy spôsobenej nesprávnou transpozíciou čl. 2 ods. 1 a čl. 6 písm. b) smernice Európskeho parlamentu a rady číslo 2003/88/ES zo dňa 04.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej aj „smernica“) do vnútroštátneho poriadku Slovenskej republiky. K vzniku nemajetkovej ujmy u žalobcu malo dôjsť tým, že pracovná pohotovosť, ktorá nadväzuje na výkon jeho štátnej služby v rámci pracovnej zmeny, nebola zarátavaná do pracovného času v rozpore s právom Európskej únie. Z dôvodu nesprávnej transpozície smernice do vnútroštátneho právneho poriadku tak malo dôjsť u žalobcu k zásahu do práva na ochranu súkromia, rodinného života, ako aj na primeraný odpočinok po práci.

3.1. Žalobca vykonával štátnu službu podľa zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore (ďalej tiež „ZoHaZZ“) vo funkcii hasič záchranár na hasičskej stanici Filákov, ktorá patrí pod Okresné riaditeľstvo HaZZ v Lučenci. Do služobného pomeru bol prijatý dňom 01.10.2010. Služobný čas príslušníka je 40 hodín týždenne. Služobný čas je v zmysle § 86 ods. 1 ZoHaZZ rozvrhnutý nerovnomerne a to tak, že pracovná zmena sa skladá z vykonávania služby, po ktorom bezprostredne nasleduje určená služobná pohotovosť na pracovisku. Jedna služobná zmena sa skladá z výkonu služby a z určenej služobnej pohotovosti. Pri nerovnomernom rozvrhnutí nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni. Okrem určenej pohotovosti, ktorú žalobca odpracuje počas každej pracovnej zmeny, mu môže byť v odôvodnených prípadoch nariadená aj služobná pohotovosť mimo rozvrhnutiam služobného času. Určená služobná pohotovosť ako ani nariadená služobná pohotovosť sa však nezapočítavajú do pracovného času. Napriek tomu, že časť služobnej pohotovosti tvorí aj tzv. „neaktívna časť“, počas ktorej hasiči čakajú na vyhlásenie výjazdu, aj tento časový úsek je žalobca povinný tráviť na pracovisku a po celý čas trvania služobnej pohotovosti musí byť okamžite pripravený na

vykonanie služobného zásahu. Táto služobná pohotovosť sa však nezapočítava do pracovného času a teda tieto odpracované hodiny nie sú považované za odpracovaný čas. Žalobca v práci strávi v rámci každej jednej zmeny minimálne 24 hodín, v súčasnosti 8 hodín z tohto času (do konca roku 2021 to bolo 7 hodín), ktoré strávi na pracovisku pripravený na výkon práce, nie je považovaný za pracovný čas.

3.2. V žalovanom období od marca 2021 do februára 2024, žalobca len v rámci určenej služobnej pohotovosti v období od marca 2021 do decembra 2021 odpracoval 545,33 hodín; v období od januára 2022 do decembra 2022 odpracoval 723,53 hodín; v období od januára 2023 do decembra 2023 odpracoval 703,65 hodín a v období od januára 2024 do februára 2024 odpracoval 134,63 hodín. Žalobca za uvedené obdobie odpracoval spolu 2107,14 hodín určenej služobnej pohotovosti. Okrem nej odpracoval žalobca aj 14,50 hodín nariadenej služobnej pohotovosti. Uvedené pohotovosti v rozsahu 2151,64 hodín neboli žalobcovi započítané do pracovného času. Priemerný týždenný pracovný čas žalobcu za predmetné obdobie predstavuje 51,62 hodín.

3.3. Z dôvodu neimplementovania smernice do nášho právneho poriadku vznikla žalobcovi porušením únie práva škoda. V dôsledku nezarávania služobnej pohotovosti do pracovného času musel žalobca odpracovať viac, než je smernicou maximálne povolený 48 hodinový týždenný pracovný čas a v dôsledku tejto skutočnosti dochádza k porušovaniu jeho práva na ochranu zdravia a na ochranu súkromia a rodinného života. Žalobca je otcom 2 maloletých detí a čas ktorý by mohol venovať svojim deťom, špeciálne v období detstva a dospelovania, musí tráviť v práci. Žalobca poukazuje aj na to, že niekedy odpracuje aj 8 hodín nad rámec maximálneho 48 hodinového týždenného pracovného času. Následne sa z práce vráti psychicky a fyzicky vyčerpaný a zostáva mu minimum voľného času, aby sa mohol venovať rodine, či osobným záľubám. Prichádza tak o čas, ktorý by mohol a chcel venovať svojim najbližším a nevyhnutným osobným záležitostiam a potrebám. Tento stav už dlhodobo negatívne vyplýva na jeho súkromný a rodinný život.

3.4. Pri absencii explicitnej vnútroštátnej úpravy nároku na náhradu škody z porušenia práva únie jednotlivcovi je potrebné tento nárok na náhradu škody posudzovať analogicky podľa ustanovení slovenského právneho poriadku, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom najbližšie. Týmto ustanoveniami sú § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka upravujúce nemajetkovú ujmu, ktoré sa žalobca v tomto konaní domáha. Pri vyčíslení výšky náhrady žalobca vychádza z ustanovení o peňažnej náhrade za služobnú pohotovosť v § 122 ods. 1 a 2 ZoHaZZ. Za hodiny, ktoré žalobca odpracoval nad hranicu maximálneho limitu priemerného týždenného služobného platu žiadal ako primeranú náhradu rozdiel medzi peňažnou náhradou podľa § 122 ods. 1 a 2 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ. Celkovú výšku nemajetkovej ujmy odpracovanej služobnej pohotovosti žalobca uplatnil ako súčin počtu odpracovaných hodín služobnej pohotovosti za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roku a sumy zodpovedajúcej 35% ($50\% - 15\% = 35\%$) peňažnej náhrady z jeho hodinovej odmeny (služobného platu) za príslušný kalendárny mesiac. V prípade odpracovanej služobnej pohotovosti v čase pracovného pokoja ako súčin odpracovaných hodín v čase pracovného pokoja a sumy zodpovedajúcej 20% ($50\% - 30\% = 20\%$) peňažnej náhrady z jeho hodinovej odmeny za príslušný kalendárny mesiac. S poukazom na všeobecnú 3-ročnú premlčaciu dobu si žalobou uplatňuje nároky spätne za obdobie 3 rokov pred podaním žaloby. Týmto postupom žalobca následne matematicky vyčíslil celkovú náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy za žalované obdobie marec 2021 až február 2024 ktorej zaplata sa voči žalovanému domáha v sume 6.483,40 Eur.

4. Okresný súd v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že spor o náhradu škody z dôvodu porušenia únie práva patrí do právomoci súdu. V podmienkach právneho poriadku SR neexistuje iný orgán ako všeobecný súd v civilnom sporovom konaní, ktorý by mal právomoc rozhodnúť o predmete sporu. Článok 6 písm. b) smernice má priamy účinok, pretože priznáva jednotlivcom práva v rámci minimálnych požiadaviek na bezpečnosť a ochranu zdravia pri organizácii pracovného času. Zodpovednosť členského štátu EÚ platí v prípade každého porušenia bez ohľadu na verejný orgán, ktorý sa porušenia dopustil a bez ohľadu na to, aký verejný orgán má podľa vnútroštátneho práva povinnosť škodu nahradiť. Z uvedených dôvodov je žalovaný v spore pasívne vecne legitimovaným subjektom, za ktorý koná Ministerstvo vnútra SR. Miestnu príslušnosť posúdil v zmysle § 19 písm. b) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), pretože k vzniku škody došlo v súvislosti s výkonom štátnej služby žalobcu v mieste výkonu jeho služby.

5.1. Zo zákona číslo 315/2001 Z. z. nevyplýva, že by služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť služobného času. Služobnú pohotovosť zákon č. 315/2001 Z. z. nezaraďuje do výkonu štátnej služby. Pri nerovnomernom rozvrhnutí služobného času zákon rozlišuje medzi dĺžkou vykonávania štátnej služby a na ňu nadväzujúcou služobnou pohotovosťou v mieste

vykonávania štátnej služby. Rozlíšenie je zreteľné aj z ohodnotenia výkonu štátnej služby a výkonu služobnej pohotovosti v § 103 zák. č. 315/2001 Z. z. Rozlíšenie tiež vyplýva z § 122 ods. 3 zák. č. 315/2001 Z. z., pretože ak počas trvania služobnej pohotovosti dôjde k vykonaniu výjazdu, až takéto vykonávanie je štátnou službou. Podľa smernice je však pracovný čas aj čas pracovnej pohotovosti a pohotovostnej služby, počas ktorej je pracovník fyzicky prítomný na pracovisku.

5.2. Služobný (pracovný) čas príslušníka HaZZ je rozvrhnutý nerovnomerne (§ 86 ZoHaZZ) a to tým spôsobom, že pracovná zmena sa skladá z výkonu služby, po ktorom nasleduje služobná pohotovosť na pracovisku (§ 92 ods. 1 ZoHaZZ - ďalej aj „určená služobná pohotovosť“). Jedna pracovná (služobná) zmena hasiča sa teda skladá z výkonu služby a určenej služobnej pohotovosti. Okrem určenej pohotovosti, ktorú odpracuje počas každej pracovnej zmeny, žalobcovi ako hasičovi môže byť nariadená aj služobná pohotovosť mimo rozvrhnutia služobného času v zmysle § 92 ods. 2 ZoHaZZ. Obe služobné pohotovosti sa nezapočítavajú do pracovného času a výkon týchto služobných pohotovostí nie je rozlíšený ani na výplatnej páske za príslušný kalendárny mesiac, kde je uvedený len súhrnný počet odpracovaných hodín služobnej pohotovosti. Ak je počas služobnej pohotovosti vyhlásený poplach a ako hasiči sú vyslaní na zásah, mení sa táto služobná pohotovosť na prácu nadčas.

5.3. Za žalované obdobie žalobca celkovo odpracoval spolu 2151,64 hodín služobnej pohotovosti (2107,14 hodín určenej + 44,50 hodín nariadenej), pričom žiadna z týchto odpracovaných hodín služobnej pohotovosti mu nebola započítaná do pracovného času. Jeho priemerný týždenný pracovný čas počas celého žalovaného obdobia od marca 2021 do februára 2024 vrátane dosiahol 51,43 hodín týždenne (2211,23+2689,53+2697,15+454,63 hodín / 43,71+52,14+52,14+8,57 týždňov). K rovnakému záveru je možné dôjsť aj prepočtom referenčných období podľa jednotlivých rokov 2021-2024, resp. šesťmesačných období marec 2021 - august 2021, september 2021 - február 2022, marec 2022 - august 2022, september 2022 - február 2023, marec 2023 - august 2023, september 2023 - február 2024.

5.4. Zákon č. 315/2001 Z. z. umožňuje zamestnávateľovi nezapočítať neaktívnu časť služobnej pohotovosti do služobného času a rozvrhnúť žalobcovi služobný pracovný čas tak, že tento presiahne maximálnu hranicu stanovenú v článku 6 písm. b) smernice. Z uvedeného možno vyvodiť záver, že práva žalobcu sú vzhľadom na znenie článku 2, článku 6 písm. b) smernice porušované dostatočne závažne, pretože ide o práva s osobitným významom, ktoré zakladajú minimálnu požiadavku na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

6.1. Súdny dvor judikoval vo viacerých prípadoch, že poškodení jednotlivci majú právo na náhradu škody, keď sú splnené tri podmienky: 1./ cieľom porušenej právnej normy Únie je priznať jednotlivcom práva a porušenie je dostatočne závažné; 2./ existencia škody a 3./ priama príčinná súvislosť medzi porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom.

6.2. Prvá podmienka je splnená, nakoľko čl. 2 a čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom stanoviť 48-hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, táto hranica zahŕňa aj nadčasy, ako aj pracovnú pohotovosť a od ktorej sa nemožno v žiadnom prípade odchýliť.

6.3. Vychádzajúc z rozpisu žalobcovej pracovnej pohotovosti, z evidencie dochádzky za žalované obdobie a z obsahu výplatných pások žalobcu za obdobie marec 2021 až február 2024 možno konštatovať, že pri určení pracovnej pohotovosti spolu s určeným služobným časom došlo k prekročeniu maximálneho limitu 48 hodín priemerného pracovného týždňa u žalobcu v rozhodnom období, t. j. v čase od marca 2021 do februára 2024 a v príčinnej súvislosti s porušovaním článku 2 a článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES dlhodobo dochádzalo k porušovaniu práv žalobcu, a to práva na ochranu zdravia, bezpečnosti a zdravia pri práci, práva na najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času a primeraný odpočinok po práci, práva na súkromný a rodinný život. Z dokladov predložených žalobcom vyplynulo, že došlo k prekročeniu maximálneho limitu 48-hodín priemerného pracovného týždňa v rozhodnom období od 01.03.2021 do 29.02.2024 a žalobcovi v príčinnej súvislosti nerešpektovania čl. 2 a 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES vznikla nemajetková ujma.

7.1. Zistený skutkový stav súd prvej inštancie posúdil podľa článku 7 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka. Zároveň na vec aplikoval ustanovenia zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, ktoré posudzoval v súvislosti s článkom 2 a 6 písm. b) smernice Európskeho parlamentu a rady číslo 2003/88/ES zo dňa 04.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času.

7.2. Náhrada škody spôsobenej jednotlivcovi porušením práva únie musí byť primeraná vzniknutej škode, aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu práv. Slovenský právny poriadok neobsahuje pravidlá

na odškodnenie jednotlivcov pri porušení komunitárneho práva. Nerešpektovaním smernice žalobcovi mohla vzniknúť ujma, ktorú je možné analogicky posudzovať podľa § 11 a nasledujúcich Občianskeho zákonníka vzťahujúcich sa na ochranu osobnosti.

7.3. Ustanovenie § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka uvádza pritom možnosti domáhať sa peňažného zadosťučinenia len príkladmo a podmienky pre vznik tohto práva sú splnené vo všetkých prípadoch neoprávnených zásahov obdobnej závažnosti, kedy bude len morálne zadosťučinenie nepostačujúce. Samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením a práve peňažná náhrada sa javí ako spôsobilá forma odškodnenia takejto vzniknutej ujmy.

8.1. Žalobca sa domáhal zaplatenia nemajetkovej ujmy v sume 6.483,40 Eur, ktorú vyčíslil ako súčet odpracovaných hodín služobnej povinnosti za obdobie od marca 2021 do februára 2024 vrátane a rozdielu peňažnej náhrady vyplácanej za určenú služobnú pohotovosť podľa § 122 ods. 1 ZoHaZZ a náhrady za nariadenú služobnú pohotovosť podľa § 122 ods. 2 písm. a/ ZoHaZZ, čo preukázal listinnými dôkazmi, ktoré má žalobca k dispozícii od svojho zamestnávateľa. Žalobca sa domáhal náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy vyčíslenej podľa počtu hodín služobnej pohotovosti, ktoré reálne odsľúžil, a ktoré mu neboli započítané do služobného času (čo je rozpor s čl. 2 ods. 1 Smernice), nedomáhal sa nemajetkovej ujmy vyčíslenej za presný počet odpracovaných hodín nad limit 48 hodín týždenne. V konaní žalovaný síce rozporoval dôkazy predložené žalobcom ako aj ním uskutočnený výpočet času služobnej pohotovosti, avšak nepredložil žiadne vlastné dôkazy.

8.2. V posudzovanej veci išlo o zásah do osobnosti žalobcu spôsobený porušením maximálneho limitu týždenného pracovného času, keď do pracovného času, resp. služobného času žalobcu, neboli zahrnuté hodiny ním odpracovanej určenej a nariadenej pracovnej pohotovosti. Spôsob výpočtu ujmy žalobcom logicky a zákonne udržateľný. S prihliadnutím aj na povahu zásahu do práva žalobcu, ako významného sociálneho práva únie, je možné výšku ujmy vyčíslenu žalobcom považovať za dostatočnú a primeranú. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že spôsob plánovania služieb a pohotovosti na pracovisku žalobcu má za následok prekročenie maximálne prípustného rozsahu týždenného pracovného času podľa smernice 2003/88/ES. Z oddeleného vykazovania počtu odpracovaných hodín služobnej činnosti a pohotovosti a v mzdovom liste žalobcu je preukázané, že hodiny strávené na pracovisku počas určenej pracovnej pohotovosti podľa § 92 zákona č. 315/2001 Z.z. sa do služobného času žalobcu nezapočítavali a keďže žalobca reálne strávil čas v mieste pracoviska aj počas služobnej pohotovosti, dochádzalo k prekročeniu maximálneho prípustného rozsahu týždenného pracovného času 48 hodín.

9.1. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný s poukazom na § 365 ods. 1 písmena d), f) a h) Civilného sporového poriadku. Namietal, že by došlo k nesprávnemu prebratiu smernice do slovenského právneho poriadku ani skutočnosť, že by žalovaný nesprávne transponoval smernicu 2003/88/ES do právneho poriadku nezakladá automaticky porušenie článku 6 písm. b) smernice. Keďže súd prvej inštancie konštatoval, že došlo k nesprávnej, resp. neúplnej transpozícii smernice 2003/88/ES do právneho poriadku Slovenskej republiky, tak je jeho povinnosťou aplikovať smernicu 2003/88/ES priamo, teda musí skúmať samotné porušenie článku 6 písm. b), od ktorého si žalobca odvodzuje svoj nárok na náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy.

9.2. Bez bližšieho zaoberania sa počtom odpracovaných hodín v zmysle článku 2 smernice s prihliadnutím na dni neutrálne podľa článku 16 písm. b) smernice a na referenčné obdobie podľa článku 19 nemožno konštatovať nesprávne, resp. neúplne prebratie smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky, ktoré by zakladalo porušenie predmetného článku. Skutočnosť, že by smernica nebola správne transponovaná, nemôže automaticky zakladať domnienku, že žalobca pracoval počas výkonu svojej služby pravidelne viac ako 48 hodín. Je preto povinnosťou žalobcu preukázať samotné porušenie článku 6 písm. b) smernice vo vzťahu k jeho plánu služieb, aby mohol byť v predmetnom konaní úspešný. Pri stanovení priameho účinku smernice v tomto konaní je prvou podmienkou nároku na náhradu škody porušenie smernice vo vzťahu k žalobcovi. Žalovaný poprel. Že do práva žalobcu v zmysle článku 6 písm. b) smernice bolo zasiahnuté v takom rozsahu, ako popísal súd prvej inštancie.

9.3. Súd prvej inštancie v bodoch 100 a 101 napadnutého rozsudku pristúpil k výpočtu údajných odpracovaných hodín žalobcu, ktoré spriemeroval v prvom rade do referenčných období 12 mesiacov a následne do referenčných období 6 mesiacov. Pri výpočtoch referenčných období v dĺžke 12 mesiacov (tak ako to urobil aj žalobca) sa tieto nezhodujú s výpočtami žalobcu samotného. Žalobca tvrdí, že údajný priemerný počet hodín na týždeň podľa tabuľky priloženej k žalobe, bol v období od 3/2021 do 12/2021 – 50,26 hodín týždenne, v období od 1/2022 do 12/2022 – 51,72 hodín týždenne, v období od 1/2023 do 12/2023 – 51,57 hodín týždenne a v období od 1/2024 do 2/2024 – 56,83 hodín týždenne. Súd prvej inštancie však v bode 100 napadnutého rozsudku dospel k záveru, že v období od 03/2021 do

12/2021 žalobca odpracoval 50,59 hodín týždenne; v období od 01/2022 do 12/2022 žalobca odpracoval 51,58 hodín týždenne; v období od 01/2023 do 12/2023 žalobca odpracoval 51,73 hodín týždenne; a v období od 01/2024 do 02/2024 žalobca odpracoval 53,05 hodín týždenne. Súd prvej inštancie tak bez podstatného odôvodnenia nahradil a upravil tvrdenia žalobcu podľa svojho uváženia. Z bodov 166 a nasl. napadnutého rozsudku zároveň vyplýva, že súd prvej inštancie pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy vychádzal z celkového počtu určenej služobnej pohotovosti a ignoroval skutočnosti, ktoré si v bodoch 100 a 101 vypočítal, teda skutočnosť, ktoré zo všetkých hodín určenej služobnej pohotovosti boli hodinami nad rámec článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES a ktoré nie.

9.4. Žalovaný sa nestotožňuje so spôsobom výpočtu nemajetkovej ujmy, ktorý nemôže byť vo forme matematickej rovnice vyplývajúcej z ustanovení o mzdových nárokoch (§ 122 zákona č. 315/2001 Z. z.). Je zrejmé, že obsahom žaloby je náhrada nemajetkovej ujmy, čo žalobca niekoľkokrát deklaroval. Skutočnosť, že súd prvej inštancie fakticky zjednotil pojem „nemajetková ujma“ a pojem „skutočná škoda“ a rozhodol o výške nemajetkovej ujmy spôsobom, ktorým by bolo možné vypočítať jedine faktickú škodu predstavuje exces. Takéto rozhodnutie porušuje zásadu ne ultra petitem. Viaceré rozhodnutia súdov Slovenskej republiky odmietajú predmetný spôsob výpočtu, uplatnený v žalobe z dôvodu rozdielnosti inštitútov nemajetkovej ujmy a skutočnej škody. Zatiaľ čo skutočná škoda sa prejavuje skutočným znížením majetku, tak nemajetková ujma sa prejavuje vo vnútornej sfére osoby. Z uvedeného dôvodu nemožno tieto nároky miešať a ignorovať ich rozdielnosť a jedinečnosť.

9.5. Predmetom žaloby je náhrada nemajetkovej ujmy a nie náhrada skutočnej škody spočívajúcej v rozdielnom finančnom ohodnotení žalobcu za služobnú pohotovosť, ktorá skutočnosť nie je porušením práva žalobcu, pretože z rozhodnutia Súdneho dvora EÚ vo veci C-742/19 (bod 98) vyplýva, že článok 2 Smernice sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby sa doba, ktorú príslušník strávi zdržiavaním sa na svojom útvare počas služobnej pohotovosti bezprostredne nadväzujúcej na vykonávanie štátnej služby v rámci rozvrhnutia služobného času, pričom nevykonáva skutočnú prácu, odmeňovala iným spôsobom ako doba štátnej služby, počas ktorej tento príslušník plní služobné úlohy. Rozdielne ohodnotenie určenej a nariadenej služobnej pohotovosti nepredstavuje skutočnú škodu a tak nemožno toto rozdielne ohodnotenie určenej a nariadenej služobnej pohotovosti považovať za spôsobilé na vypočítanie nemajetkovej ujmy.

9.6. Žalovaný považuje za absurdné, že súd prvej inštancie, že bez vylúčenia žalobcu, ktorý nemohol, resp. nechcel bližšie vysvetliť svoju nemajetkovú ujmu, rozhodol priznaním náhrady nemajetkovej ujmy v plnej výške. Žalobca na jednej strane tvrdí, že videl nemajetkovú ujmu v tom, že nemá dostatok času na regeneráciu fyzických a psychických síl a že nemá čas, ktorý by mohol tráviť so svojimi deťmi, pritom svoju nemajetkovú ujmu pociťuje vždy k 10-temu dňu v mesiaci (výplacnému dňu) a vždy len v rozsahu rozdielu odmeny za určenú a nariadenú služobnú pohotovosť. Ignoruje fakt, či a v akom rozsahu pracoval nad rámec článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES. Povinnosťou súdu je skutočne zistiť rozsah nemajetkovej ujmy a teda zásah do psychickej, vnútornej sféry toho-ktorého žalobcu. Nemožno takto generalizovať nemajetkovú ujmu všetkých žalobcov v obdobných prípadoch, určenú vzorcom výpočtu skutočných vecných odmien (miezd). Teda súd prvej inštancie ani nebol schopný zistiť v čom skutočne ujma žalobcu spočívala, v akom rozsahu vznikla a kde sa prejavila. Súdy sa neprikláňajú k matematickému výpočtu nemajetkovej ujmy, ktorý uplatnil žalobca a priznávajú výšku náhrady nemajetkovej ujmy v rozsahu 1.000 Eur až 2.500 Eur, v odôvodnených prípadoch do výšky približne 3.500 Eur. Nemajetkovú ujmu vo výške 6.483,40 Eur žalovaný považuje za zjavne neprimeranú, a to aj s porovnaním výšky náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmovou žalobcu podľa nášho názoru neporovnateľne vyššia.

9.7. Žalovaný má za to, že žalobca nepreukázal zásah do súkromného, rodinného života či neoprávnený zásah, ktorý by sa odrazil napr. v medziľudských vzťahoch, či nepriaznivost' zdravotného stavu v príčinnej súvislosti s výkonom povolania v takej značnej miere, ktorá by odôvodňovala požadovanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy. V tomto súdnom konaní nebolo na základe výpovede žalobcu na pojednávaní, ani iným dôkazným prostriedkom preukázané, ako súčasný stav zasahuje do osobnostnej sféry žalobcu. Skutočnosť, že žalobca nemôže venovať toľko času rodine, priateľom a/alebo voľnočasovým aktivitám a koníčkum, ktoré však nijako nepopísal ani nemenoval, nie je argumentom utrpenej ujmy v dôsledku nesprávneho prebratia smernice. Medzi uvedeným neexistuje priama a bezprostredná príčinná súvislosť. Je úplne bežné, že dospelí ľudia majú vlastné rodiny, ktoré živia svojou prácou, nemajú toľko voľného času na voľnočasové aktivity. V žalobe uvedené dôvody nepredstavujú argument spôsobilý preukázať dôvodnosť uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Navyše žalobca nikde neuviedol, že by na priateľov a prípadné voľnočasové aktivity, rodinu priestor nemal vôbec alebo že by mu žalovaný v tejto činnosti akokoľvek bránil. Žalobca ani netvrdil, že by jeho práca hasiča bola výlučným dôvodom, pre ktorý sa rodine, blízkym, priateľom,

prípadne voľnočasovým aktivitám venuje menej. Uvedené považuje žalovaný za kľúčové. Súd prvej inštancie sa tvrdeniami žalobcu v tomto smere nijako bližšie nezaoberal a neskúmal.

9.8. Žalovaný navrhol rozsudok okresného súdu zmeniť a žalobu zamietnuť.

10. Žalobca sa k odvolaniu nevyjadril.

11. Krajský súd, ako súd odvolací, v zmysle § 34 CSP prejednal odvolanie žalovaného v medziach daných ustanovením § 379 a § 380 CSP a bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle § 385 ods. 1 CSP a contrario rozsudok súdu prvej inštancie zrušil podľa § 389 písm. b), c) CSP, pretože nesprávnym postupom súdu prvej inštancie došlo k porušeniu práva žalovanej strany sporu na spravodlivý proces a súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, preto podľa § 391 ods. 1 CSP vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

12.1. Podľa čl. 2 ods. 1 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4. novembra 2003, o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej len „smernica“), pracovný čas je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo praxou.

12.2. Podľa čl. 6 písm. b) smernice, členské štáty prijímú opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie toho, že v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov, priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín.

12.3. Podľa čl. 16 písm. b) smernice, „Referenčné obdobia“, členské štáty môžu ustanoviť pre uplatňovanie článku 6 (maximálny týždenný pracovný čas) referenčné obdobie nepresahujúce štyri mesiace.

12.4. Podľa čl. 17 ods. 3, písm. iii) smernice, „Odchýlky“, v súlade s odsekom 2 tohto článku sa môžu vykonať odchýlky článkov 3, 4, 5, 8 a 16 v prípade činností spojených s potrebou nepretržitej služby alebo výroby, najmä: služby tlače, rádia, televízie, filmovej tvorby, pošt a telekomunikácií, sanitky, protipožiarne služby a služby civilnej ochrany;

13.1. Podľa § 86 ods. 1 zák. č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore (ďalej tiež „zákon“), služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov.

13.2. Podľa § 86 ods. 2 zákona, pri nerovnomernom rozvrhnutí nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne naväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni.

13.3. Podľa § 85 ods. 2, veta prvá zákona, služobný čas príslušníka je 40 hodín týždenne.

14. Odvolací súd sa stotožňuje so zistením súdu prvej inštancie, že žalovaný štát nesprávne transponoval ustanovenie článku 2 ods. 1 v spojení s článkom 6 písm. b) smernice do zákona číslo 315/2001 Z. z. V zmysle čl. 2 ods. 1 smernice sa za pracovný čas považuje akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnym právnym poriadkom alebo praxou. Pri právnom posúdení veci je rozhodujúce, či čas, ktorý strávi žalobca na stanici v rámci určenej pracovnej pohotovosti, sa považuje za pracovný čas. Podľa rozsudku Súdneho dvora EU vo veci C-518/15 zo dňa 21.02.2018 sa uvedený článok smernice má vykladať tak, že čas pracovnej pohotovosti, ktorý trávi doma s povinnosťou reagovať na výzvu zamestnávateľa do 8 minút, sa má považovať za pracovný čas (tiež pozri rozsudok SD EU C-303/98 vo veci Simap, bod 48). Judikatúra Súdneho dvora EU tak definovala, že pracovnú pohotovosť žalobcu na pracovisku, ako aj v domácom prostredí, je potrebné zahrnúť do pracovného času.

15. Súd prvej inštancie tiež správne zistil, že smernica sa aplikuje na služobnú činnosť hasičov. Tento záver už judikoval Súdny dvor EU vo veci Pfeiffer a i., C-397/01 až C-403/01). Vnútroštátne súdy sú povinné zabezpečiť plnú účinnosť práva únie a za tým účelom neaplikovať vnútroštátne právo, ktoré záväznému únievému právu odporuje (pozri C-106/77). Súd prvej inštancie mal právomoc posúdiť, či smernica bola prevzatá do právneho poriadku Slovenskej republiky správne a úplne. Podľa článku 288 ods. 3 zmluvy o fungovaní EÚ je smernica záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená s ohľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť. Členské štáty sú povinné prijať všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie plného účinku smernice v súlade s cieľom, ktorý smernica sleduje (Komisia verzus

Taliansko, C - 368/07). V zmysle článku 7 ods. 2 Ústavy SR právne záväzné akty ES a EÚ majú prednosť pred zákonmi. Slovenská republika je podľa článku 4 ods. 3 Zmluvy o EÚ povinná dodržiavať a aplikovať únie právo v zmysle zásady pacta sunt servanda a zásady lojálnej spolupráce. V prípade, ak členský štát netransponuje riadne smernicu, ohrozí jej účinok (cieľ) a poruší článok 4 ods. 3 Zmluvy o EÚ.

16. Posudzovaná právna úprava v Zákone o Hasičskom a záchrannom zbore odporuje čl. 2 ods. 1 smernice, pretože nezaráta do pracovného času trvanie služobnej pohotovosti, ktorá sa má považovať za pracovný čas. Žalovaný štát nedodrжал svoj záväzok zabezpečiť plnú účinnosť smernice podľa článku 4 ods. 3 Zmluvy o EÚ, z toho dôvodu je žalovaný štát pasívne vecne legitimovaný za porušenie práva EÚ nesprávnou transpozíciou smernice. Definuje to priamo judikatúra Súdneho dvora EU (Komisia p. Taliansku, C-487/04, C-214/04, C-162/99 a i, C-46 a 48/93, C-6 a 9/90, C-231 až 233/06).

17.1. Účelom smernice a na to nadväzujúcej judikatúry Súdneho dvora EU bolo, aby sa v zmysle čl. 2 ods. 1 všetok čas pracovnej pohotovosti (ako v danej veci) podradil pod pracovný čas. Cieľom bolo zabrániť obchádzaniu článku 6 písm. b) smernice formou rôznych nariadených alebo určených pracovných pohotovostí zo strany zamestnávateľov, ktoré by sa nezarátavali do pracovného času.

17.2. Článok 2 ods. 1 smernice má však len definičný charakter (vymedzuje pojem pracovný čas), ktorý je potrebné vykladať v spojení s článkom 6 písm. b) smernice, ktorý zakotvuje zákaz prekročenia v čl. 2 ods. 1 vymedzeného pojmu pracovný čas. Z hľadiska účelu smernice článok 2 ods. 1 tvorí len základný rámec a až v spojení s článkom 6 písm. b) smernice vymedzuje cieľ, ktorý mali členské štáty aproximáciou únie práva dosiahnuť. Iba výkladom čl. 2 ods. 1 smernice nemožno dospieť k záveru preukázani závažného porušenia smernice (ako podmienka zodpovednosti štátu za škodu porušením práva únie), pokiaľ súčasne nie je preukázané, že došlo k porušeniu článku 6 písm. b) smernice.

18.1. V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že pasívne vecne legitimovaný by mohol byť aj zamestnávateľ žalobcu, ak by žalobca smeroval žalobu len alebo aj voči nemu a namietal by nedodržanie priameho účinku smernice vo vertikálnom právnom vzťahu zamestnanca a zamestnávateľa. Možnosť žalovať verejnoprávneho zamestnávateľa za nedodržanie aplikácie priameho účinku čl. 6 písm. b) smernice už pripustil Súdny dvor EU v rozsudku C-429/09. Zároveň nevyklúčil, že môže byť žalovaný štát priamo za nesprávne prebratie smernice. Obdobný záver judikoval v rozsudku vo veci Marshall I, C-152/84, keď v bode 49. uviedol, že ak sa osoba, ktorá je účastníkom konania, môže dovolávať smernice proti štátu, môže tak urobiť bez ohľadu na to, z akej pozície štát koná, či z pozície zamestnávateľa, alebo z pozície verejnej moci. V oboch prípadoch treba predísť tomu, aby mal štát výhodu z vlastného pochybenia pri porušení komunitárneho práva. Žalobca teda správne žaloval priamo štát.

18.2. Závažné porušenie smernice nastane podľa toho, či v štátnozamestnaneckom pomere hasiča došlo k prekročeniu limitu upraveného v čl. 6 písm. b) smernice. Za to zodpovedá štát, či už tým, že netransponoval smernicu správne, alebo aj tým, že jeho zložka (Hasičský a záchranný zbor), ako verejnoprávny zamestnávateľ, nepoužil priamy účinok čl. 6 písm. b) smernice. Preto aj spomínaná judikatúra Súdneho dvora EU vo veciach C-429/09 a C-152/84 pripustila možnosť, aby bol žalovaný štát a prípadne aj jeho zložka (zamestnávateľ žalobcu).

18.3. Vo veci C-319/96 Brinkmann, členský štát nesprávne transponoval smernicu do vnútroštátneho poriadku. Učinil tak závažné porušenie, ktoré sa snažil následne napraviť tým, že štátne orgány priamo aplikovali príslušné ustanovenia smernice, nie vlastnú právnu úpravu, ktorá bola v rozpore so smernicou. Ustanovenia smernice síce Dánsko transponovalo nesprávne, avšak príčinná súvislosť tu bola prerušená správaním vnútroštátnych daňových úradov a preto sa Brinkmann práva na náhradu škody voči štátu nedovolal.

19.1. V konaní súd posudzuje, či uplatnený nárok vyplýval zo závažného porušenia smernice, ktoré je v príčinnej súvislosti s nesprávnou transpozíciou smernice. Skutkové tvrdenia žalobcu sú založené na tom, že jeho služobná pohotovosť nebola v rozpore s čl. 2 ods. 1 smernice zarátaná do jeho pracovného času a v tej súvislosti mu vznikla nemajetková ujma, ktorú vyčíslil v peniazoch. Porušenie práva na 48 hodinový 7 dňový pracovný týždeň žalobca preukazoval svojím pracovným zaradením ako hasič u svojho zamestnávateľa v žalovanom období. Súd prvej inštancie sa pri zisťovaní základu a výšky nároku stotožnil s argumentáciou žalobcu.

19.2. V rozhodnutiach súdov v obdobných veciach spočíva základ nároku na zistení, že štát legislatívnou činnosťou porušil únie právo nesprávnou transpozíciou čl. 2 ods. 1 smernice, keďže zákon č. 315/2001 Z. z. o hasičskom a záchrannom zbore pracovnú pohotovosť nezarátal do pracovného času.

Z hľadiska žalobou uplatnených individuálnych nárokov však nemožno uzavrieť, že k porušeniu článku 6 písm. b) smernice došlo priamo a bez ďalšieho iba legislatívnou činnosťou štátu tým, ako je pracovný čas hasiča upravený v § 86 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z. z..

20.1. Pre posúdenie veci je rozhodujúce oddelenie služobnej pohotovosti od pracovného času, ktoré vytvorilo priestor pre žalobcovho verejnoprávneho zamestnávateľa (ako ho definuje judikatúra SD EU), aby v súlade so zákonom (nie smernicou) dochádzalo aj k porušeniu článku 6 písm. b) smernice.

20.2. Záver, či skutočne došlo k závažnému porušeniu smernice, závisí od posúdenia skutkovej otázky, ktorá má vplyv na posúdenie základu aj výšky nároku, musí súd posudzovať z hľadiska rozhodného referenčného obdobia, nie iba na základe celého žalovaného obdobia. Otázku, koľko žalobca v rozhodnom období skutočne odpracoval, súd neposudzoval správne a v súlade so smernicou a právnou úpravou, podľa ktorej vec rozhodol. Rozhodné obdobie, v ktorom sa posudzuje porušenie smernice, prekročenie najvyššieho prípustného pracovného času hasiča nemožno stotožňovať s celým obdobím, za ktoré žalobca požaduje peňažnú náhradu.

20.3. Hoci žalobca uplatňuje ako fyzická osoba náhradu nemajetkovej ujmy ktorú utrpel, konajúci súd urobil závery bez toho, aby žalobcu vypočul, čím porušil prejednaciu zásadu priamosti, kontradiktórnosti a rovnosti strán a v konečnom dôsledku právo žalovanej strany na spravodlivý súdny proces.

20.4. Súd prvej inštancie sa tak nevysporiadal s obranou žalovaného, podľa ktorého mal žalobca pri uplatnenom nároku preukázať, že v referenčných obdobiach, ktoré sú vymedzené žalovaným obdobím od 01.03.2021 do 29.02.2024, došlo k prekročeniu limitu stanoveného čl. 6 písm. b) smernice v neprospech žalobcu a v tej súvislosti k vzniku nemajetkovej ujmy. Súd prvej inštancie nevysvetlil, prečo postačovalo žalobcovi preukázať, že v žalovanom období neboli zarátané hodiny služobnej pohotovosti do pracovného času žalobcu, ktorý si na základe toho uplatnil peňažnú náhradu vo výške, ktorá zodpovedá jeho mzdovým náležitostiam, vyplývajúcim zo služobného pomeru hasiča.

21.1. Civilné sporové konanie je ovládané prejednacou zásadou, v súlade s ktorou je úspech procesnej strany definovaný povinnosťou tvrdenia a nadväzujúcou dôkaznou povinnosťou. Každá strana je povinná dokazovať skutočnosti zodpovedajúce znakom právnej normy, z ktorej vyvodzuje svoj právny nárok. Strana domáhajúca sa týchto právnych nárokov nesie aj procesné následky toho, že k naplneniu tvrdených skutkových predpokladov hypotézy právnej normy, ktorej účinkov sa domáhala, nedošlo.

21.2. Žalobca síce preukazoval svoj právny nárok v žalovanom období, ale jeho podstatné na vec sa vzťahujúce skutkové tvrdenia podľa § 132 ods. 1 a 149 CSP, by mali preukazovať, že odpracoval viac ako 48 hodín v rámci 7 dní v tom ktorom referenčnom období šiestich po sebe nasledujúcich mesiacov a že v tej súvislosti mu vznikla nemajetková ujma.

21.3. Povinnosť žalobcu uviesť na vec sa vzťahujúce skutkové tvrdenia súd nemôže a nesmie nahrádzať. Nestačí, že z rozhodnutí súdov v obdobných veciach vyplýva, že smernicu žalovaná Slovenská republika transponovala do vnútroštátneho poriadku nesprávne, pretože nezarátava do pracovného času hasičov trvanie služobnej pohotovosti, ktorá sa má považovať za pracovný čas. Zistená nesprávna transpozícia smernice môže založiť individuálny nárok žalobcu na náhradu škody len ak žalobca preukáže závažné následky, ktoré utrpel v dôsledku nesprávnej transpozície smernice.

22.1. Pochybenie súdu prvej inštancie pri zisťovaní a posudzovaní na vec sa vzťahujúceho skutkového stavu spočíva v tom, že nesprávne interpretoval čl. 6 písm. b) smernice a preto neskúmal, či došlo k prekročeniu stanoveného limitu pracovného času 48 hodín v rámci 7 dní počas jednotlivých referenčných období. V zmysle uvedeného súd prvej inštancie nedostatočne skutkovo vyhodnotil, že tvrdená nemajetková ujma má skutočne dôvod (je v priamej príčinnej súvislosti) v služobnej pohotovosti žalobcu.

22.2. Hoci okresný súd správne uviedol, že bola porušená únieová norma, ktorá priznáva práva fyzickým osobám a zakladá povinnosti pre členský štát, záver, že takéto porušenie únieového práva je dostatočne závažné a v príčinnej súvislosti s nemajetkovou ujmov žalobcu nemohol urobiť bez ďalšieho dokazovania a posúdenia veci. Keďže súd nesprávne vychádzal iba z celého v žalobe uvedeného obdobia, nemohol riadne posúdiť či medzi porušením únieového práva a tvrdenou škodou existuje priama príčinná súvislosť a či žalobcovi tvrdená škoda v tom ktorom referenčnom období naozaj vznikla. Súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil obsah článku 6 písm. b) v spojení s čl. 2 ods. 1 smernice, a preto dospel k nesprávnym a neúplným skutkovým zisteniam. Nárok žalobcu posudzoval iba z toho hľadiska, že pracovný čas žalobcu (po zarátaní pracovnej pohotovosti), odporuje čl. 2 ods. 1 smernice, bez potrebného zisťovania porušenia smernice v tom ktorom referenčnom období podľa čl. 16 písm. b) smernice, v spojení s § 86 ods. 1 zák. č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbere.

23. Žalobca mal rozvrhnutý pracovný čas nerovnomerne na obdobie šiestich mesiacov podľa § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. Ide o tzv. referenčné obdobie, ktoré zodpovedá odchýlke od článku čl. 16 písm. b) smernice dovolenej v článku 17 ods. 3, písm. iii), v dĺžke stanovenej v článku 6 smernice. Teda pracovný čas žalobcu nebol rozvrhnutý na celkové žalované obdobie, ktoré je uvedené v žalobe. Tvrdenie žalobcu, že v žalovanom období bol priemerný týždenný pracovný čas žalobcu 51,62 hodín má pre posúdenie veci význam, iba ak toto tvrdenie preukáže od 01.03.2021 do 29.02.2024 v každom referenčnom období. Aj v tom prípade musí súdu odôvodniť, na základe čoho vznikla nemajetková ujma, ktorej náhrady v peniazoch sa domáha.

24.1. Pre posúdenie veci je potrebné skutkovo ustáliť, či skutočne došlo k porušeniu článku 6 písm. b) smernice, zistiť konkrétny počet odslúžených hodín v rámci referenčného obdobia. V rámci referenčného obdobia šiestich po sebe nasledujúcich mesiacov mohlo dochádzať k rôznemu rozvrhnutiu pracovného času žalobcu. Ak v tom ktorom referenčnom období nebol po započítaní služobnej pohotovosti prekročený limit u žalobcu podľa článku 6 písm. b) smernice, potom treba mať za to, že priamy účinok smernice verejnoprávnym zamestnávateľom žalobcu bol dodržaný.

24.2. Z hľadiska individuálneho posúdenia závažnosti porušenia je potrebné zohľadniť, v akej intenzite, ako často dochádzalo k porušeniu 48 hodinového 7 dňového pracovného týždňa. Bez zohľadnenia referenčných období upravených v § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. nie je možné určiť porušenie práva žalobcu, pretože jeho pracovný čas je upravený nerovnomerne na obdobie šiestich mesiacov.

25.1. Na preukázanie individuálneho nároku žalobcu teda nestačí zistenie, že sa služobná pohotovosť žalobcovi nezarátava do pracovného času a že v žalovanom období dochádzalo k prekročeniu limitu 48 hodinového týždenného pracovného času garantovaného smernicou.

25.2. Rozhodujúce pre posúdenie individuálneho nároku žalobcu je to, či počas jednotlivých referenčných období (referenčné obdobie je v zákone č. 315/2001 Z. z. 6 mesiacov), ktoré spadajú do žalovaného obdobia, skutočne došlo k prekročeniu stanoveného limitu pracovného času 48 hodín v rámci 7 dní.

25.3. Ak nárok žalobcu nie je posúdený na základe toho, že v žalovanom období, v tom ktorom referenčnom období dochádzalo k porušeniu čl. 6 písm. b) smernice, potom je skutkový záver okresného súdu neúplný, predčasný a nepreskúmateľný.

26.1. Ak by v referenčnom období, nedošlo u žalobcu k prekročeniu limitu pracovného času 48 hodín v rámci 7 dní, potom by jeho individuálny nárok voči žalovanému nemal materiálny základ v porušení smernice.

26.2. Z toho dôvodu konajúci súd musí posúdiť nárok z hľadiska referenčného obdobia, ktoré je u každého žalobcu v obdobnej veci individuálne. Bude na uvážení súdu, či sa referenčné obdobie začína od nástupu do služobného pomeru alebo od začiatku obdobia uplatneného v žalobe.

27.1. Iba úplné skutkové zistenia sú základným predpokladom posúdenia intenzity zásahu do práv žalobcu, od čoho sa bude odvíjať výška peňažnej náhrady, ktorú potom nemusí vyjadrovať výška odmeny, ktorú by žalobca dosiahol, pokiaľ by sa jeho pracovná pohotovosť započítavala do fondu pracovného času.

27.2. Súd prvej inštancie považoval vyčíslenie náhrady škody za primerané charakteru a spôsobu, akým k zásahu do práv žalobcu došlo, ako aj k následkom v živote žalobcu a k porovnateľnému kritériu ceny práce žalobcu, nakoľko mal za to, že uplatnená nemajetková ujma má najbližšie k náhrade škody v dôsledku zisteného porušenia práva, vyčíslenie spĺňa odškodňovaciu funkciu a súčasne nie je v sume neprimerane vysokej za obdobie, po ktoré trvalo porušovanie práva žalobcu. V dôsledku nesprávne posudzovaného žalovaného obdobia a nemajetkovej ujmy, nebola v napadnutom rozsudku správne a presvedčivo odôvodnená ani výška peňažnej náhrady.

27.3. Pri stanovení nemajetkovej ujmy v peniazoch súd vychádza zo zisteného porušenia práva a z vlastnej úvahy, preto nemôže byť určujúce vyčíslenie nároku vo výške odmeny, ktorú by žalobca poberal od zamestnávateľa. Súd musí záver o výške peňažnej náhrady odôvodniť na základe skutkových zistení o nemajetkovej ujme v tom ktorom referenčnom období, ktorá sa môže z hľadiska intenzity zásahu do práv žalobcu líšiť.

28.1. Posúdenie nároku tak, ako ho uplatnil žalobca za celé žalované obdobie neobstojí z hľadiska posúdenia primeranosti nemajetkovej ujmy, ak sa preukáže, že v niektorom referenčnom období počas

žalovaného obdobia nedošlo k porušeniu čl. 6 písm. b) smernice, alebo ak sa porušenie preukáže iba v rozsahu, ktorý je z hľadiska účelu zákona a profesie žalobcu, resp. tvrdených a preukázaných následkov minimálny alebo zanedbateľný.

28.2. Na posúdenie veci má vplyv zistenie intenzity porušenia práva v referenčnom období, ktoré má cca 26 týždňov. Preto treba odôvodnenosť nároku žalobcu posúdiť komplexne, nielen týždne, v ktorých došlo k prekročeniu maximálneho týždenného pracovného času 48 hodín. V referenčnom období treba posúdiť aj týždne, v ktorých nedošlo k prekročeniu maximálneho týždenného pracovného času 48 hodín stanoveného smernicou, ani k prekročeniu 40 hodinového pracovného času stanoveného v § 85 ods. 2 zák. č. 315/2001 Z. z. a to v porovnaní s časom, ktoré mal žalobca v referenčnom období pre seba.

28.3. Z uvedených dôvodov nie je možné bez ďalšieho prijať také vyčíslenie peňažného nároku žalobcu, ktoré sa rovná rozdielu zaplatenej peňažnej náhrady služobnej pohotovosti a hodinovej pracovnej odmeny za príslušný kalendárny mesiac príslušného kalendárneho roka žalovaného obdobia.

29. Súd prvej inštancie v ďalšom konaní vypočúva žalobcu na posúdenie nemajetkovej ujmy, zistí, či u žalobcu došlo k prekročeniu limitu maximálneho pracovného času v rámci čl. 6 písm. b) smernice podľa referenčných období v § 86 ods. 1, veta druhá zák. č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, ktorých začiatok a koniec súd stanoví s prihliadnutím na žalované obdobie a znovu posúdi nárok žalobcu z hľadiska závažnosti porušenia práva.

30.1. Odvolaciu súdu je známa doterajšia rozhodovacia činnosť v obdobných sporoch. Článok 2 CSP však v zásade nebráni prijať rozdielne právne závery z hľadiska výkladu práva a princípu právnej istoty. Podľa rozhodnutia NS SR sp. zn. 6Cdo/13/2023 zo dňa 29. októbra 2024, naplnenie princípu právnej istoty nemožno stotožňovať s právom na jednotnú judikatúru, ktorá sa pochopiteľne môže vyvíjať s cieľom flexibilne reagovať na spoločenský vývoj a doposiaľ „neobjavené“ argumenty. Odklon od judikatúry sa stáva problematickým až v momente, ak k nemu dochádza bez poskytnutia dostatočných dôvodov. Takýto odklon možno aprobovať (čl. 2 ods. 3 CSP) vo všeobecnosti len na výskyte skutkových alebo právnych osobitostí prípadu.

30.2. Predchádzajúca rozhodovacia prax odvolacieho súdu bola determinovaná rozsahom produkovaných odvolacích námietok. Tie však z hľadiska množstva obdobných sporov, v nich použitých argumentov a na to nadväzujúcich odôvodnení rozhodnutí súdov prvej inštancie, boli odvolacím súdom už prehodnotené v rozhodnutiach sp. zn. 14Co/13/2025, sp. zn. 17Co/126/2024, 17Co/120/2024. Zrušujúce rozhodnutie odvolacieho súdu precizuje, za akých okolností je základ nároku žalobcu daný, čím tento nárok nepopiera.

31. S ďalšími námietkami žalovaného uvedenými v odvolaní sa odvolací súd nezaoberal, nakoľko nemali pre rozhodnutie odvolacieho súdu rozhodujúci význam.

32. Záverom odvolací súd dodáva, že odôvodnenie rozsudku súdom prvej inštancie v rozsahu 48 strán, pozostávajúce z prepisu celého textu uplatnených prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany (§ 149 CSP) nenahrádza jasné a zrozumiteľné zhrnutie argumentov strán sporu, ktoré je kladené na odôvodnenie rozsudku z hľadiska § 220 ods. 2 CSP. V odôvodnení treba uviesť iba podstatný obsah uplatnených prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany, pretože s obsahom procesných podaní sú strany sporu oboznámené do vyhotovenia súdneho rozhodnutia.

33. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t. j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Dovolateľ, ktorý je fyzickou osobou a v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôže využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv, sa môže so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci obrátiť na Centrum právnej pomoci podľa podmienok upravených v zákone č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi.

Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci. O predbežnom poskytnutí právnej pomoci centrum rozhodne bez zbytočného odkladu ešte pred rozhodnutím o nároku na poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi).